

УДК 355.40:355.237

Ігор Зелений

Військова академія, м. Одеса

<https://orcid.org/0000-0003-2115-5696>

DOI: 10.33099/2617-1775/2024-02/68-82

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО НЕПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Дослідження присвячене аналізу рівнів готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку, проведеного на базі Військової академії в м. Одеса. Було залучено 389 курсантів різних років навчання, з метою виявлення рівнів сформованості мотиваційного, когнітивного та операційно-діяльнісного компонентів. Визначено, що хоча мотиваційний компонент демонструє відносно збалансований розподіл рівнів готовності, когнітивний і операційно-діяльнісний компоненти потребують значного вдосконалення. Дослідження вказує на необхідність посилення теоретичної та практичної підготовки курсантів, а також акцентує увагу на важливості розвитку мотивації до професійного самовдосконалення. Це дозволить забезпечити всебічний та ефективний професійний розвиток майбутніх офіцерів розвідки.

Ключові слова: *готовність; професійний розвиток; неперервна освіта; військова освіта; майбутні офіцери; мотиваційний компонент; когнітивний компонент; операційно-діяльнісний компонент; формальна освіта; неформальна освіта.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. У межах реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та НАТО особливої уваги потребує реформування та удосконалення системи вищої військової освіти [7]. Побудова сучасної моделі військової освіти повинна відповідати вимогам щодо забезпечення її якості, професіоналізації Збройних Сил України (ЗСУ) та організації централізованої підготовки фахівців у системі неперервної професійної військової освіти [8]. Такий підхід дозволить забезпечити неперервний професійний та особистісний розвиток фахівців військової сфери протягом їхньої кар'єри.

Професійна підготовка майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності вимагає комплексного підходу, який забезпечує не лише оволодіння спеціалізованими знаннями та навичками, але й формування готовності до неперервного професійного розвитку [3]. Актуальність вивчення рівня готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку зумовлена стрімким розвитком технологій, що вимагає від розвідувальних структур адаптації до нових методів збору та аналізу інформації. Разом з тим загострення глобальних і регіональних конфліктів потребує високого рівня професійної підготовки офіцерів, здатних швидко реагувати на динамічні зміни ситуації [5].

Також слід зазначити, що ефективність діяльності розвідувальних підрозділів безпосередньо залежить від професійної майстерності їхніх офіцерів. Готовність до неперервного професійного розвитку дозволяє забезпечити неперервне підвищення кваліфікації, адаптацію до нових умов служби та підтримання високого рівня бойової готовності [4]. Вивчення цієї

проблеми допоможе розробити більш ефективні методи підготовки майбутніх офіцерів, що сприятиме підвищенню ефективності їхньої служби та зміцненню національної безпеки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання неперервного професійного розвитку офіцерів досліджено у роботах вітчизняних науковців. Зокрема, С. Дяков, В. Генік, Ю. Кирильчук систематизували сучасні підходи та виявили особливості формування професійної готовності майбутніх офіцерів-розвідників під час виконання ними вправ бойових армійських систем, нормативів з бойової підготовки, а також під час спеціальних тренувань на поверхні землі, під землею, на водних акваторіях, під водою та у повітрі. Автори обґрунтували, що формування готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів-розвідників є багатограним динамічним процесом, спрямованим на ефективне виконання професійних функцій. Дослідники розробили структуру готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів-розвідників у вигляді взаємопов'язаних динамічних блоків (психологічний, науково-теоретичний, результативно-діяльнісний), які включають спеціальні професійно орієнтовані компоненти [2]. О. Зіборєва визначила особливості правового забезпечення освіти протягом військової кар'єри, наголосивши, що реалізація принципу «освіта протягом військової кар'єри» у національній системі військової освіти дозволяє усунути розрив між умовами та потребами військової служби і змістом освіти кадрів на користь ЗСУ. Вона виділила та охарактеризувала основні функції неперервного навчання у системі військової освіти: адаптаційну, рефлексивну, аксіологічну, когнітивну, контрольну та гуманістичну [6]. А. Бондаренко і Д. Пікус узагальнили досвід вищих військових навчальних закладів щодо перепідготовки офіцерів запасу, які призвані за мобілізацією, на основі якого автори виявили основні виклики, з якими стикаються ці заклади (недостатній досвід і знання офіцерів запасу у військовій сфері, командуванні та управлінні військовими підрозділами, формуванні і керуванні командою, прийнятті рішень у стресових ситуаціях, розумінні військово-технічних аспектів та ін). А. Бондаренко і Д. Пікус визначили шляхи вирішення цих викликів – систематична підготовка та навчання офіцерів запасу, інтенсивне тренування командирських навичок та управління особовим складом, посилення співпраці з професійними офіцерами та використання їхнього досвіду і знань, залучення військових експертів та консультантів до процесу перепідготовки [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій довів, що проблема визначення готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку залишається не достатньо дослідженою і висвітленою у науково-педагогічній літературі.

Мета статті – уточнити критерії, визначити показники й охарактеризувати рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано комплекс методів дослідження, що забезпечують всебічний аналіз і наукову обґрунтованість результатів. Перш за все, проведено теоретичний аналіз

літератури, що передбачав вивчення наукових джерел з питань професійного розвитку офіцерів та методів їх підготовки, аналіз нормативно-правових актів, що регулюють підготовку військових фахівців, а також вивчення сучасних підходів до неперервного професійного розвитку у військовій сфері.

Було проведено анкетування та опитування, для чого розроблено анкету для збору даних щодо рівня готовності майбутніх офіцерів до неперервного професійного розвитку. Опитування, проведене серед курсантів Військової академії (м. Одеса) дозволило визначити ключові показники готовності.

Метод спостереження застосовано для проведення спостережень за освітнім процесом у Військовій академії (м. Одеса), аналізу практичних занять та тренувань з метою визначення рівня підготовленості майбутніх офіцерів розвідки до виконання професійних обов'язків. Використано методи статистичної обробки даних, зокрема статистичні методи для аналізу зібраних даних та методи математичної статистики для перевірки гіпотез та визначення достовірності результатів.

Виклад основного матеріалу. Із метою виявлення рівнів сформованості готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку було організовано і проведено опитування здобувачів вищої освіти на базі Військової академії (м. Одеса) (факультет підготовки спеціалістів військової розвідки та Сил спеціальних операцій). До опитування було залучено 389 курсантів: 80 осіб четвертого року навчання, 69 – третього року навчання, 63 – другого року навчання, 177 – першого року навчання.

У ході організації дослідження нами було здійснено аналіз нормативно-правових документів із підготовки майбутніх офіцерів розвідки, концепції навчання впродовж військової кар'єри, вивчено систему підготовки майбутніх офіцерів розвідки до службово-бойової діяльності, підготовлено діагностичний інструментарій, визначено об'єкти експериментальної діяльності (Військова академія (м. Одеса), факультет підготовки спеціалістів військової розвідки та Сил спеціальних операцій), проаналізовано номенклатурну документацію закладу освіти, зокрема освітні програми, навчальні плани, навчальні програми і навчальні робочі програми.

Для досягнення поставленої мети ми уточнили критерії й показники готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку, а саме:

– мотиваційний критерій, що містить такі показники: характер ставлення курсантів до неперервного професійного розвитку, сформованість мотивів, що спонукають курсантів до професійного самовдосконалення;

– когнітивний критерій, що містить такі показники: володіння теоретичними знаннями щодо системи неперервного розвитку офіцерів впродовж військової кар'єри, формальної і неформальної військової освіти, рівнів професійного розвитку офіцерів;

– операційно-діяльнісний критерій, що містить такі показники: сформованість умінь і навичок неперервного розвитку, володіння досвідом професійного розвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність, вияв професійно значущих якостей (відповідальність, стресостійкість, вимогливість, дисциплінованість).

Зазначимо, що залежно від сформованості зазначених показників, готовність майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку може виявлятися на низькому, середньому і високому рівнях. Пропонуємо розглянути рівні сформованості зазначеної готовності за допомогою таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії, показники і рівні готовність майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку та методи їх вимірювання

Критерій	Показники	Рівні сформованості	Метод вимірювання
Мотиваційний	Характер ставлення курсантів до неперервного професійного розвитку.	Реактивно-індиферентне Адаптивно-пасивне Ініціативно-активне	Опитування, анкетування, спостереження, бесіда
	Сформованість мотивів, що спонукають курсантів до професійного самовдосконалення	Екстернально-орієнтовані Інтринсично-зорієнтовані Автономно-зорієнтовані	
Когнітивний	Рівень сформованості теоретичних знань щодо системи неперервного розвитку офіцерів впродовж військової кар'єри.	Низький Середній Високий	Тестування, опитування
	Рівень обізнаності щодо формальної і неформальної військової освіти.		
	Рівень обізнаності щодо рівнів професійного розвитку офіцерів.		
Операційно-діяльнісний	Рівень сформованості умінь і навичок неперервного розвитку.	Низький Середній Високий	Виконання практичних завдань і вправ, анкетування, самооцінювання
	Рівень оволодіння досвідом професійного розвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність.	Базовий Розвинений Експертний	
	Рівень сформованості професійно значущих якостей.	Нестійкий Ситуативний Стійкий	

Зважаючи на викладене вище, нами встановлено, що низький рівень характеризується реактивно-індиферентним ставленням курсантів до неперервного професійного розвитку; екстернально-орієнтованими мотивами, що спонукають курсантів до професійного самовдосконалення; низьким рівнем сформованості теоретичних знань щодо системи неперервного саморозвитку офіцерів впродовж військової кар'єри; недостатньою обізнаністю щодо

формальної і неформальної військової освіти, рівнів професійного саморозвитку офіцерів; низьким рівнем сформованості умінь і навичок неперервного саморозвитку; базовим рівнем оволодіння досвідом професійного саморозвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність; нестійкими або недостатньо розвинутими особистими професійно значущими якостями.

Середній рівень характеризується адаптивно-пасивним ставленням курсантів до неперервного професійного саморозвитку; наявністю інтринсично-зорієнтованих мотивів до професійного самовдосконалення; недостатнім рівнем сформованості теоретичних знань щодо системи неперервного саморозвитку офіцерів впродовж військової кар'єри; посередньою обізнаністю щодо формальної і неформальної військової освіти, рівнів професійного саморозвитку офіцерів; достатнім рівнем сформованості умінь і навичок неперервного саморозвитку; розвиненим рівнем володіння досвідом професійного саморозвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність; ситуативними професійно значущими якостями.

Високий рівень відзначається ініціативно-активним характером ставлення курсантів до неперервного професійного розвитку; автономно-зорієтованими стійкими мотивами до професійного самовдосконалення; наявністю глибоких знань щодо системи неперервного саморозвитку офіцерів впродовж військової кар'єри, високою обізнаністю щодо формальної і неформальної військової освіти, рівнів професійного саморозвитку офіцерів; високим рівнем сформованості умінь і навичок неперервного саморозвитку; експертним досвідом професійного саморозвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність; стійким рівнем сформованості професійно значущих якостей.

Для визначення показників за мотиваційним критерієм, зокрема щодо характеру ставлення курсантів до неперервного професійного розвитку було використано авторську методику опитування. Анкета для опитування містила два блоки запитань, а саме: загальні відомості (інформація про учасника); значення неперервного професійного розвитку майбутніх офіцерів розвідки. Отримані результати візуалізовано за допомогою діаграми (рис. 1).

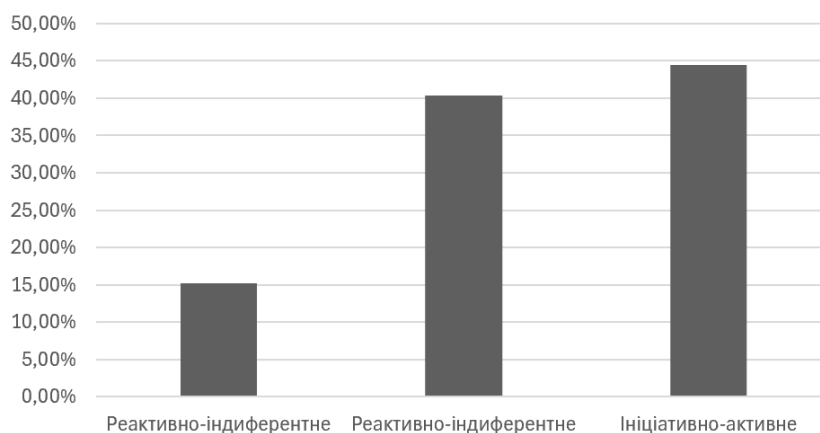

Рис. 1. Розподіл респондентів за рівнями ставлення до неперервного професійного саморозвитку

Результати свідчать про те, що ставлення курсантів до неперервного професійного розвитку є достатньо позитивним, адже 44,5% опитаних респондентів виявили ініціативно-активне ставлення. Проте варто зазначити, що високі показники позитивного ставлення більш притаманні здобувачам 4 курсу (70%), тоді як більшість здобувачів першого курсу (81,2%) ще не виявляють ініціативно-активного ставлення до неперервного професійного розвитку.

Із метою визначення рівнів сформованості мотивів, що спонукають курсантів до професійного самовдосконалення, було проведено анкетування, спостереження, а також бесіди. Отримані результати представлено на діаграмі (рис. 2).

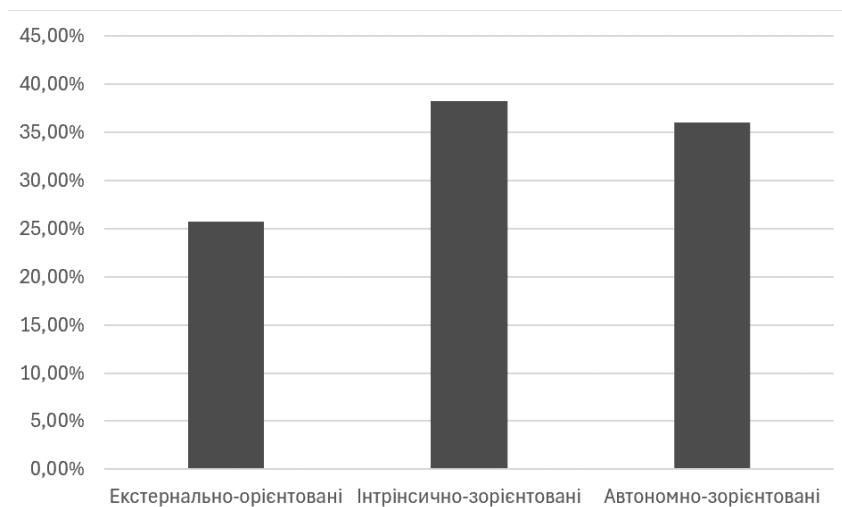

Рис. 2. Розподіл респондентів за рівнями сформованості мотивів, що спонукають курсантів до професійного самовдосконалення

Отримані результати свідчать про те, що найвищий показник належить інтринсично-орієнтованим мотивам, які виявилися домінуючими серед курсантів. Це свідчить про те, що більшість респондентів керуються внутрішньою мотивацією та прагненням до особистісного розвитку, що є основними чинниками їхнього професійного самовдосконалення. Друге місце за поширеністю посідають автономно-орієнтовані мотиви, що свідчить про значну кількість курсантів, які цінують самостійність і автономію в процесі професійного зростання. Екстернально-орієнтовані мотиви виявилися найменш поширеними, що може вказувати на те, що зовнішні фактори, такі як визнання або винагороди, відіграють менш значну роль у мотивації курсантів до самовдосконалення. Загальний аналіз отриманих даних свідчить про переважання внутрішньої та автономної мотивації серед курсантів, що можна вважати позитивним фактором для їхнього професійного розвитку та підвищення компетентності.

Для визначення показників за когнітивним критерієм, а саме щодо сформованості знань системи неперервного розвитку офіцерів впродовж

військової кар'єри, було використано розроблений комплекс теоретичних завдань і різних форм контролю: тести, усне і письмове опитування. Отримані результати представлено на діаграмі (рис. 3).

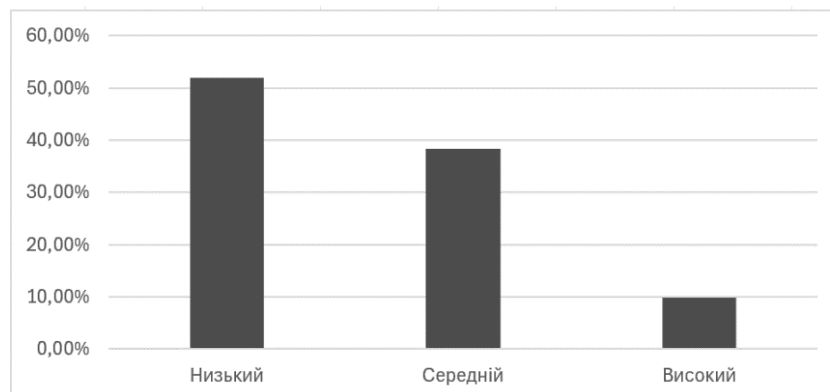

Рис. 3. Розподіл респондентів за рівнями сформованості теоретичних знань щодо системи неперервного розвитку офіцерів впродовж військової кар'єри

Аналіз отриманих результатів свідчить про домінування низького рівня сформованості теоретичних знань серед респондентів, який становить понад 50%. Високий рівень сформованості теоретичних знань виявився найменш поширеним, що свідчить про недостатню підготовку респондентів у цій сфері.

Із метою визначення рівнів обізнаності щодо формальної і неформальної військової освіти було проведено зріз знань у формі тестування. Отримані результати представлено на діаграмі (рис. 4).

Результати свідчать про те, що більшість опитаних володіють досить посередніми знаннями у сфері формальної і неформальної військової освіти.

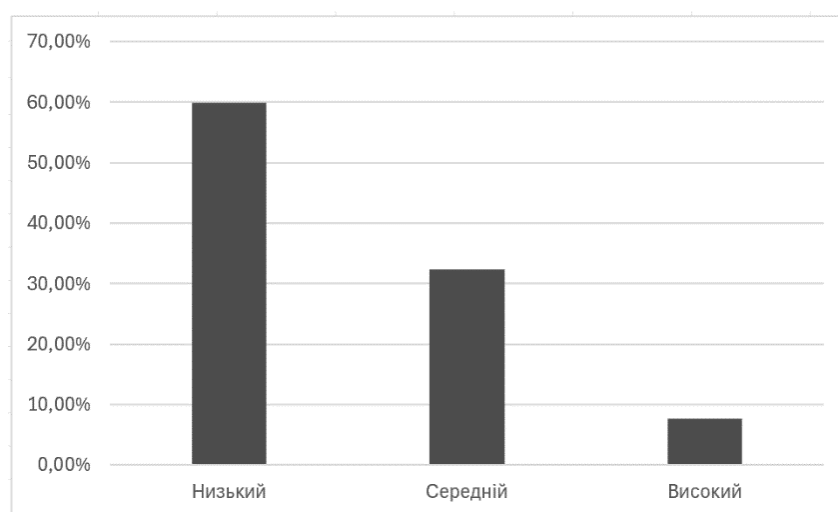

Рис. 4. Розподіл респондентів за рівнями обізнаності щодо формальної і неформальної військової освіти

Результати свідчать про те, що більшість опитаних володіють досить посередніми знаннями у сфері формальної і неформальної військової освіти.

Проте варто зазначити, що частина респондентів, переважно курсанти 3 і 4 років навчання, виявляють певне розуміння даної тематики, однак не на достатньому рівні.

Для виявлення обізнаності курсантів щодо рівнів професійного розвитку офіцерів було розроблено тест з метою перевірки теоретичних знань здобувачів освіти про курси професійної військової освіти і їх відповідність тактичному, оперативному і стратегічному рівнях. Отримані результати представлено на діаграмі (рис. 5).

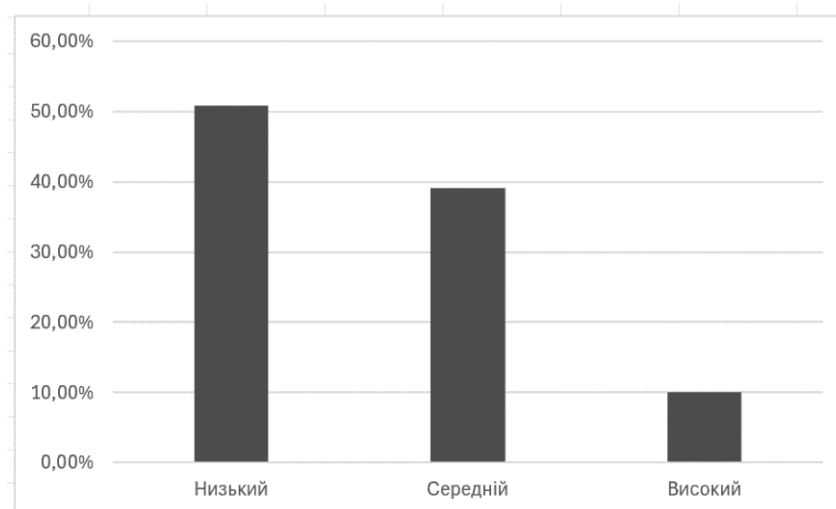

Рис. 5. Розподіл респондентів за рівнями обізнаності щодо рівнів професійного розвитку офіцерів

Аналіз результатів показав, що понад половина опитаних мають недостатнє розуміння ключових аспектів професійного розвитку офіцерів, що може обмежувати їх здатність до ефективного самовдосконалення і підвищення кваліфікації. Лише 10% респондентів продемонстрували високий рівень обізнаності щодо рівнів професійного розвитку, що свідчить про незначну кількість осіб, які мають глибокі та системні знання у цій галузі, це, переважно, здобувач четвертого року навчання.

Для визначення рівнів сформованості професійних умінь і навичок, наявності практичного досвіду неперервного саморозвитку майбутніх офіцерів ми використовували анкетування, виконання практичних вправ і завдань. Під час анкетування було з'ясовано точку зору здобувачів освіти щодо їхніх професійних умінь і навичок неперервного навчання і розвитку, а також наявність відповідного досвіду через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність. Отримані результати представлено графічно на рисунку (рис. 6).

Результати дослідження вказують на недостатність сформованості умінь і навичок неперервного розвитку, що варто долати через залучення здобувачів до самоосвіти, розвиток критичного мислення, впровадження менторства.

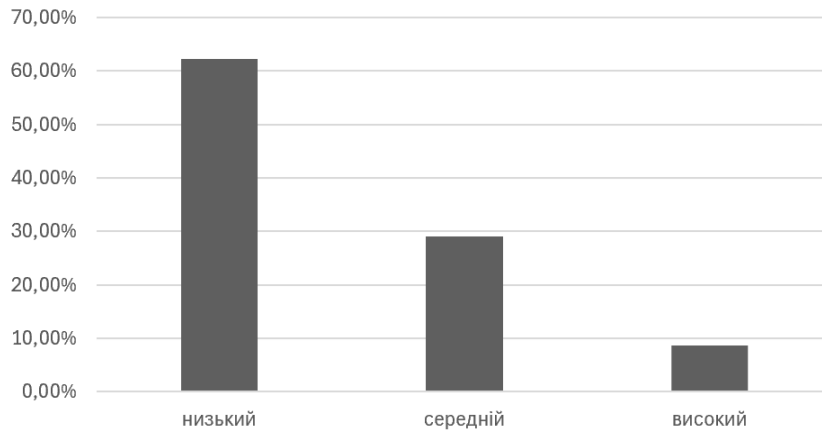

Рис. 6. Розподіл респондентів за рівнями сформованості умінь і навичок неперервного розвитку

Варто також зазначити, що під час виконання практичних завдань і вправ, що були розроблені для проведення експерименту, ми виявили рівні володіння майбутніми офіцерами досвідом професійного розвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність (рис. 7).

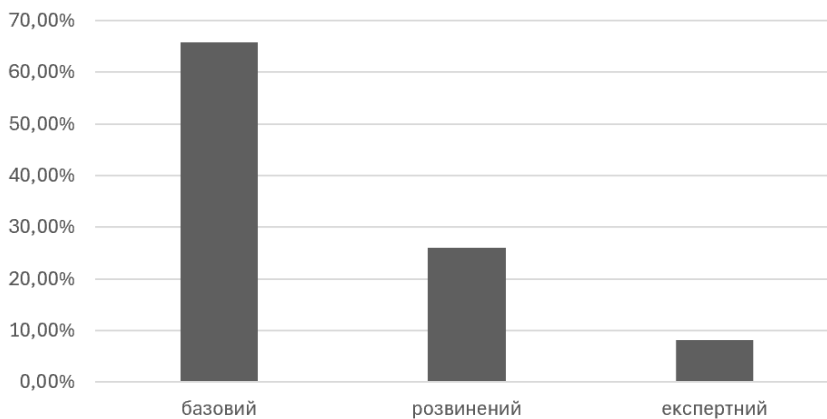

Рис. 7. Розподіл респондентів за рівнями оволодіння досвідом професійного розвитку через формальну, неформальну освіту, практичну діяльність

Результати дослідження показали, що більшість респондентів (65%) знаходяться на базовому рівні. Це свідчить про те, що значна частина здобувачів освіти лише починає оволодівати навичками і знаннями, необхідними для неперервного професійного розвитку, а їхній досвід у цій сфері є обмеженим.

Ми дослідили прояв професійно-особистісних якостей, таких як відповідальність, стресостійкість, вимогливість і дисциплінованість, які є важливими для неперервного професійного розвитку офіцерів. Діагностика цих якостей здійснювалася методом самооцінювання. Диференціація індивідуального результату утворює три рівні сформованості професійно

значущих якостей: нестійкий, ситуативний, стійкий. Нестійкий рівень характеризується нерозвиненими або слабо вираженими професійно значущими якостями, які можуть проявлятися непослідовно і не забезпечують стабільної професійної поведінки. Ситуативний рівень формується тоді, коли професійно значущі якості проявляються в окремих ситуаціях, але їх стійкість і повторюваність залежить від зовнішніх умов і обставин. Стійкий рівень характеризується високою стабільністю і послідовністю прояву професійно значущих якостей, які стали інтегрованою частиною особистості, незалежно від зовнішніх факторів. Результати представлено на рисунку (рис. 8).

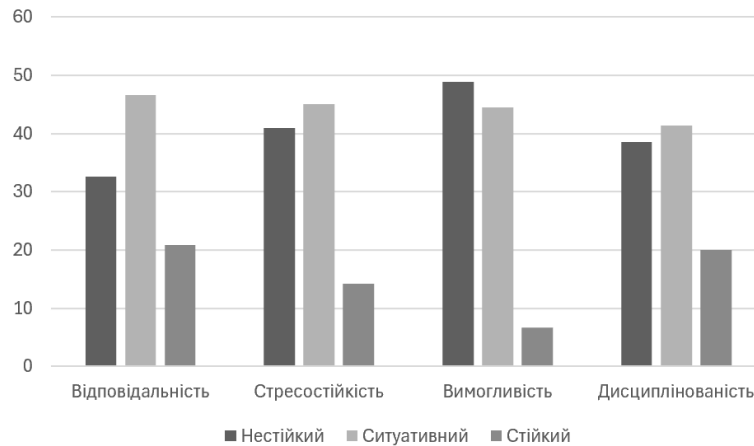

Рис. 8. Розподіл респондентів за рівнями сформованості професійно значущих якостей

Аналізуючи рівень відповідальності, 32,65% респондентів мають нестійкий рівень сформованості цієї якості, ситуативний рівень сформованості відповідальності продемонстрували 46,53%, тоді як лише 20,82% мають стійкий рівень. Щодо стресостійкості, більшість респондентів (40,87%) показали нестійкий рівень, 44,99% майбутніх офіцерів продемонстрували ситуативний рівень стресостійкості. Вимогливість є ще однією професійно значущою якістю, яка виявилася нестійкою у 48,84% респондентів, ситуативний рівень вимогливості зафіксований у 44,47% респондентів, а стійкий рівень – лише у 6,68%. Дисциплінованість також показала неоднозначні результати. Нестійкий рівень сформованості цієї якості був виявлений у 38,56% респондентів. Ситуативний рівень продемонстрували 41,39% респондентів, що означає залежність дисциплінованості від конкретних ситуацій. Варто наголосити на тому, що опитування проводилось серед 1-4 курсів навчання і дозволило диференціювати визначені рівні за роками навчання. Аналіз результатів показав, що стійкий рівень сформованості професійно значущих якостей притаманний курсантам саме старших курсів, тоді як нестійкий рівень виявляють, переважно, першокурсники.

Узагальнені дані щодо розподілу учасників експерименту за критеріями та рівнями сформованості готовності до неперервного професійного саморозвитку

за мотиваційним, когнітивним та операційно-діяльнським критеріями наведено в таблиці (табл. 2) та графічно представлено на рисунку (рис. 9).

Таблиця 2

Розподіл учасників експерименту за критеріями та рівнями сформованості готовності до неперервного професійного саморозвитку за мотиваційним, когнітивним та операційно-діяльнським критеріями

Рівні	Кількість осіб	Кількість осіб (%)
Мотиваційний		
Низький	80	20,6%
Середній	153	39,3%
Високий	156	40,1%
Когнітивний		
Низький	211	54,2%
Середній	142	36,5%
Високий	36	9,3%
Операційно-діяльнським		
Низький	218	56%
Середній	129	33,2%
Високий	42	10,8%

Результати експерименту демонструють різні рівні сформованості мотиваційного, когнітивного та операційно-діяльнського компонентів у досліджуваних респондентів. Мотиваційний компонент показав найбільш збалансований розподіл між рівнями. Зокрема, 40,10% респондентів продемонстрували високий рівень мотивації до професійного розвитку, що свідчить про їхню внутрішню мотивацію і готовність до активної участі в процесі професійного вдосконалення. У той же час, 39,30% респондентів мають середній рівень мотивації, що вказує на наявність мотиваційних факторів, які, однак, можуть залежати від зовнішніх обставин.

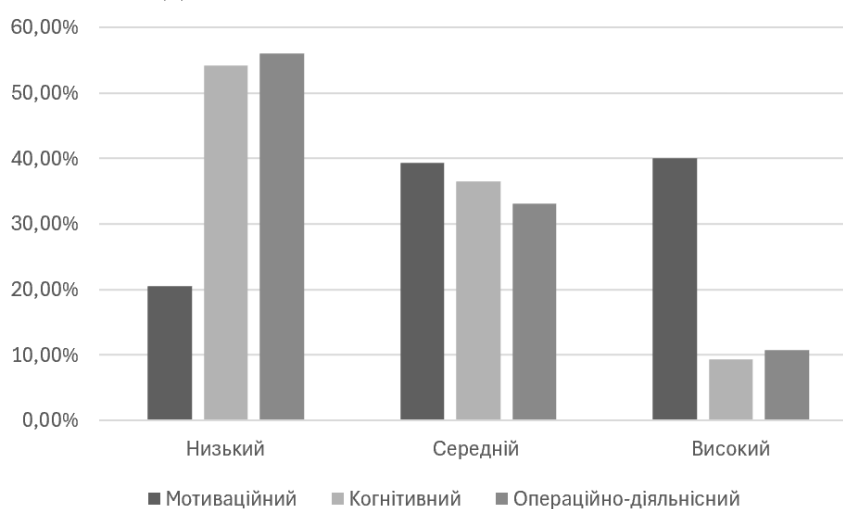

Рис. 9. Розподіл учасників експерименту за критеріями та рівнями сформованості готовності до неперервного професійного розвитку за мотиваційним, когнітивним та операційно-діяльнським критеріями

Результати експерименту демонструють різні рівні сформованості мотиваційного, когнітивного та операційно-діяльнісного компонентів у досліджуваних респондентів. Мотиваційний компонент показав найбільш збалансований розподіл між рівнями. Зокрема, 40,10% респондентів продемонстрували високий рівень мотивації до професійного розвитку, що свідчить про їхню внутрішню мотивацію і готовність до активної участі в процесі професійного вдосконалення. У той же час, 39,30% респондентів мають середній рівень мотивації, що вказує на наявність мотиваційних факторів, які, однак, можуть залежати від зовнішніх обставин.

Когнітивний компонент показав дещо інший розподіл. Більшість респондентів (54,20%) мають низький рівень когнітивних знань, що свідчить про недостатню сформованість теоретичних знань і розуміння основних концепцій професійного розвитку. Середній рівень когнітивного компоненту продемонстрували 36,50% респондентів, що вказує на наявність базових знань, але їхня глибина і системність потребують подальшого удосконалення. Високий рівень когнітивного компоненту був виявлений лише у 9,30% респондентів, що свідчить про обмежену кількість респондентів із ґрунтовними знаннями, необхідними для успішного професійного розвитку.

Операційно-діяльнісний компонент, який відображає практичні навички і вміння, також продемонстрував недостатню сформованість у більшості респондентів. Так, 56% респондентів мають низький рівень цього компоненту, що свідчить про недостатній рівень практичних навичок і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності. Середній рівень операційно-діяльнісного компоненту мають 33,2% респондентів.

Отже, результати експерименту вказують на необхідність посилення когнітивного і операційно-діяльнісного компонентів у професійній підготовці респондентів, а також на важливість подальшої підтримки і розвитку мотиваційного компоненту для забезпечення всебічного і ефективного професійного розвитку майбутніх офіцерів розвідки.

Висновки. За результатами проведеного дослідження підкреслюють важливість комплексного підходу до формування готовності майбутніх офіцерів розвідувальної діяльності до неперервного професійного розвитку. Незважаючи на позитивне ставлення курсантів до професійного самовдосконалення, рівень їхньої мотивації, когнітивних знань і практичних умінь потребує подальшого розвитку. Зокрема, результати експерименту показали, що хоча мотиваційний компонент демонструє збалансований розподіл між рівнями, когнітивний та операційно-діяльнісний компоненти виявляють значні прогалини. Більшість респондентів мають низький рівень теоретичних знань і практичних навичок, що свідчить про необхідність удосконалення освітнього процесу та підвищення уваги до розвитку цих аспектів. Таким чином, для забезпечення успішної професійної підготовки

майбутніх офіцерів розвідки, важливо зосередити зусилля на підвищенні рівня когнітивних і практичних компонентів підготовки, одночасно підтримуючи й зміцнюючи мотиваційний аспект.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко А. П., Пікус Д. Л. Інтенсивна перепідготовка офіцерів запасу, що призвані за мобілізацією: досвід, виклики, перспективи. *Теорія та методика навчання та виховання*, 2023. № 55. С. 7-17 DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2023.55.01>
2. Дяков С., Генік В., Кирильчук Ю. Особливості формування та структура готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів розвідників. *Physical culture and sport: scientific perspective*, 2023. Вип. 1. С. 122–129. DOI <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.19>
3. Зелений І. І. Ключові компоненти неперервного професійного зростання офіцерів. *Теорія та методика навчання та виховання*, 2023. № 55. С. 52-62 DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2023.55.05>
4. Зелений І. І. Реалізація принципу неперервності у контексті трансформації системи військової освіти. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, 2023. Вип. 61. С. 19-29. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2023.61.02>
5. Зелений І. І., Боярська-Хоменко А. В. Професійний саморозвиток офіцерів розвідки у контексті реалізації принципу освіти впродовж військової кар'єри. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 2024. Вип. 1 (25). С. 86-97 DOI [https://doi.org/10.35387/od.1\(25\).2024.86-97](https://doi.org/10.35387/od.1(25).2024.86-97)
6. Зіборєва О. Б. Освіта упродовж військової кар'єри як принцип підготовки кадрів для збройних сил України: правові аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2021. Вип. 7. С. 62-164. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/39>
7. Міністерство оборони України. Професійна військова освіта. URL : <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/vijskova-osvita-na-tauka/shho-take-profesijna-vijskova-osvita.html> (Дата звернення 16.07.2024)
8. Урядовий портал. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-ukhvalyv-kontseptsiiu-transformatsii-systemy-viiskovoi-osvity-za-standartamy-nato> (Дата звернення 16.07.2024)

REFERENCES

1. Bondarenko, A. P., Pikus, D.L. (2023). Intensyvna perepidhotovka ofitseriv zapasu, shcho pryzvani za mobilizatsiieiu: dosvid, vyklyky, perspektyvy [Intensive retraining of reserve officers called up for mobilisation: experience, challenges, prospects]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. 55. 7-17 DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2023.55.01> [in Ukrainian].
2. Diakov S., Henyk V. & Kyrylchuk Yu. (2023). Osoblyvosti formuvannia ta struktura hotovnosti do profesiinoi diialnosti maibutnykh ofitseriv rozvidnykiv [Features of formation and structure of readiness for professional activity of future intelligence officers]. *Physical culture and sport: scientific perspective*. (1), 122–129. DOI <https://doi.org/10.31891/pcs.2023.1.19> [in Ukrainian].
3. Ministerstvo oborony Ukrainy. Profesiina viiskova osvita [Ministry of Defence of Ukraine. Professional military educati]. (2022). URL : <https://www.mil.gov.ua/diyalnist/vijskova-osvita-na-tauka/shho-take-profesijna-vijskova-osvita.html> [in Ukrainian].

4. Uriadovyi portal [Government portal]. (2023). URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-ukhvalyv-kontseptsiiu-transformatsii-systemy-viiskovoi-osvity-za-standartamy-nato> [in Ukrainian].
5. Zelenyi, I.I. (2023). Kliuchovi komponenty neperervnogo profesiinoho zrostannia ofitseriv [Key components of continuous professional development of officers]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*. 2023. 55. 52-62 DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2023.55.05> [in Ukrainian].
6. Zelenyi, I.I. (2023). Realizatsiia pryntsyphu neperervnosti u konteksti transformatsii systemy viiskovoi osvity [Implementation of the principle of continuity in the context of transformation of the military education system]. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty*, 61, 19-29. DOI: <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2023.61.02> [in Ukrainian].
7. Zelenyi, I. I., Boiarska-Khomenko, A. V. (2024). Profesiinyi samorozvytok ofitseriv rozvidky u konteksti realizatsii pryntsyphu osvity vprodovzh viiskovoi kariery [Professional self-development of intelligence officers in the context of implementing the principle of education throughout the military career]. *Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy*. 1(25). 86-97 [https://doi.org/10.35387/od.1\(25\).2024.86-97](https://doi.org/10.35387/od.1(25).2024.86-97) [in Ukrainian].
8. Ziborieva, O. B. (2021). Osvita uprodovzh viiskovoi kariery yak pryntsyph pidhotovky kadrov dlia zbroinykh syl Ukrainy: pravovi aspekty [Education during military career as a principle of training for the Armed Forces of Ukraine: legal aspects]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 7, 162-164. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/39> [in Ukrainian].

SUMMARY

Ihor Zelenyi,

Military Academy, Odesa, Ukraine, Odesa

Determining the Readiness Level of Future Intelligence Officers for Continuous Professional Development

The article aims to clarify the criteria, define indicators, and characterize the levels of readiness of future intelligence officers for continuous professional development.

*The **purpose** of the study is to identify and analyse the level of cadets' readiness to perform professional duties in the context of their continuous development, which includes not only formal education, but also non-formal education and self-education.*

*The **research methods** included a comprehensive approach that combined theoretical analysis of literature, questionnaires, surveys, observations, and statistical data processing.*

*The study **results** identified three main criteria of readiness: motivational, cognitive, and operational-activity. It was found that the levels of readiness can be low, medium or high, depending on the formation of these criteria. The survey showed that the motivational component of development is quite pronounced, in particular among senior cadets who demonstrate an active attitude to continuous development. However, junior cadets still lack initiative and awareness of the importance of continuous development.*

The cognitive component showed a low level of development among the majority of cadets surveyed. This indicates the need to strengthen theoretical training and better integrate knowledge of formal and non-formal education into military training.

The operational component also demonstrated a low level of development among a significant number of respondents. This indicates insufficient practical preparation of cadets for the real conditions of professional activity.

Originality. *The study is the first to offer a comprehensive approach to assessing the readiness of future intelligence officers for continuous professional development, including the development of new criteria (motivational, cognitive, operational and activity).*

Practical significance of the study. *The results of the study can be used to improve officer training programmes, increase the effectiveness of the educational process in military academies, as well as to develop individual educational trajectories that will improve cadets' motivation, knowledge and skills.*

The results of the study emphasise the need to improve the educational process to increase the level of theoretical knowledge and practical skills of future officers, while strengthening the motivational aspect. Although the cadets have a positive attitude towards professional development, their motivation, knowledge and skills need further development.

Keywords: *readiness; professional development; continuing education; military education; future officers; motivational component; cognitive component; operational and activity component; formal education; non-formal education.*